

תוכנית הקורס ורשימת קריאה לקורס

סמסטר 1 שנה 2024

בית ספר: בית ספר אריסון למנהל עסקים תואר שני M.A. בהתנהגות ופיתוח אר

הנחיית קבוצות

מרצים/ות:

ד"ר יעל בן דוד yael.bendavid@runi.ac.il

מספר הקורס:	28103	סוג הקורס:	סדנה	שעות שבועיות:	2	נקודות זכות:	2
דרישות הקורס:	עבודה מסכמת	קוד קבוצה:	242281032	שפת לימוד:	עברית		

תנאי קדם

קדם:

28001 - פרקטיקום א'

נושאי הקורס

חברות וארגונים מבססים חלק גדול מהתנהלותם על הרכבים קבוצתיים: צוותי ניהול, קבוצות משימה, צוותי פרויקט ועוד. ארגונים נוטים להדגיש את הצד הפונקציונלי של הקבוצות, שנדרשות להוכיח יעילות ונמדדות כגוף אורגני (עמידה ביעדים, לוחות זמנים וכד'). עם זאת מבט מקצועי מעמיק על קבוצות עבודה חושף עולם פנימי עשיר, שבו לצד כוחות רציונליים של צמיחה והעצמה - מצויים גם תהליכים רגשיים ולא מודעים, דינאמיקות כוח, קונפליקטים והתנגדות. כל אלו הם ביטויים של המתח בין האינדיבידואל לקבוצה. קורס זה יזמין את המשתתפים.ות ללמידה התנסותית מתוך דינאמיקה קבוצתית, ולהתנסות מעשית בהנחייה של קבוצה.

מטרות הקורס

מטרת הסדנה היא להפוך את הקבוצה לכלי עבודה מובן ואפקטיבי עבור המשתתפים. בסדנה נתנסה בעבודה קבוצתית סביב תמות מרכזיות בעבודת פיתוח ארגוני ומשאבי אנוש כגון: הובלת קבוצה, עבודת צוות ותהליכי שינוי בארגונים בעזרת קבוצות. הקורס יפתח במספר שיעורי מבוא תיאורטים אשר ינקדשו למספר סוגיות בסיסיות בעבודה קבוצתית: קבוצות ומשמעותן בארגונים, מטרות וסוגי תהליכים קבוצתיים, שלבים בהתפתחות קבוצה ותפקידים בקבוצה, תפקיד המנחה וטכניקות התערבות בקבוצה. יתר המפגשים בקורס יוקדשו להתנסות חווייתית של המשתתפים. ות בהנחיית קבוצות סביב הנושאים התיאורטיים שנלמדו. מפגש הסיכום יוקדש לאינטגרציה ועיבוד של התיאוריה וההתנסות המעשית בכיתה.

מבנה ציון הקורס

1. הגשת שלושה מכתבים רפלקסיביים לאורך הסמסטר - 10 אחוז מהציון.
2. התנסות בהנחייה (הכנה והגשה של מתווה להנחיה, יישום הערות פיזבק על המתווה בהנחיה עצמה) - 40 אחוז מהציון.
3. מטלה מסכמת: 50 אחוז מהציון.

דרישות הקורס:

השתתפות פעילה- הקורס יתנהל במתכונת של סדנה, יוגבל ל-12 משתתפים ויאפשר מבט ייחודי ומקצועי על המתרחש בקבוצות בארגונים. הלמידה שלנו תהיה חווייתית ותיאורטית ואנו תלויים זה בזה על מנת לייצר התנסות חיובית ולמידה משמעותית. בהתאם לכך, נוכחותו הפעילה של כל אחד מהמשתתפים הינה קריטית להצלחת הקורס. אנא הודיעו לי מראש במקרה של אי הגעה.

אבקש שלא תעשו שימוש כלל במחשבים ניידים או בטלפונים סלולריים במהלך המפגשים הדינאמיים (למעט בקטעים בהם תינתן הרצאה קצרה) וזאת כדי לאפשר נוכחות מלאה בתוך הסדנה. רצוי מאוד לרשום הערות תוך כדי במחברת רגילה.

הקלטות: לאור המצב המיוחד, והרצון לאפשר למילואימניקים להיות חלק מהקורס, השעורים בקורס יוקלטו במלואם. על כל הסטודנטים לחתום במפגש הראשון על הסכם סודיות בו הם מתחייבים שלא להפיץ את ההקלטות ולא לשתף איש שאינו לוקח חלק בקבוצה בתכנים שעלו בקבוצה.

קריאה אקדמית לקראת המפגשים התיאורטיים יש לקרוא פריטי קריאה, על פי הרשימה שמופיעה למטה. פריטי הקריאה מהווים בסיס לדיון התיאורטי שיתקיים בכיתה וכן של העבודה המסכמת. הקריאה לקראת השיעורים הינה קריטית בכדי נוכל לעסוק בדיון משותף על המושגים ולא בעצם הקנייתם.

מכתבי רפלקציה עליכם להגיש שלושה מכתבי רפלקציה בעקבות המפגשים ההתנסותיים. יש לכתוב דף המתייחס לחוויה האישית שלכם במהלך המפגש. במסגרת זאת ניתן להרחיב לגבי רגע מסוים במהלך המפגש שמצאתם כמשמעותי או חשוב; ניתן לתאר את המפגש מנקודת המבט של משתתף אחרת, כפי שאתם רואים את המשתתף. במהלך המפגש; ניתן להרחיב לגבי נושא מסוים ששב וחזר במהלך המפגש תוך ניסיון לתעד ולהבין את המופעים השונים של הנושא. **את המכתבים הרפלקסיביים יש להגיש למייל ביום רביעי שלאחר המפגש עליו בחרתם לערוך את הרפלקציה.** כתיבת המכתבים

נועדה לשרת אתכם בלמידה ובעבודה המסכמת. ככל שתכתבו יותר במהלך הסמסטר, כך תהיה עבודתכם עשירה ומעמיקה יותר. מומלץ לכתוב לאחר כל שיעור, ולהגיש אליי רק שלושה מתוך אותם מכתבים. אני אוספת אותם במהלך הסמסטר כדי להקפיד על המסגרת אך אניגב לדברים רק בסוף, עם המטלה המסכמת. את המכתבים יש לשלוח אליי ישירות למייל.

התנסות בהנחיית קבוצה

הקורס מזמן לכם התנסות בהנחיית קבוצה סביב נושא מעולם הקבוצות על פי הנושאים המופיעים בסילבוס. יש להכין קווי מתאר ליחידת הנחיה (דף הנחיות מופיע באתר הקורס) בזוגות ולהנחות יחד את היחידה. את קווי המתאר יש לשלוח אליי עד יום ו' בשעה 8:00 בבוקר בשבוע שלפני ההנחיה שלכם. משך ההנחייה: 45 דק'. לאחר מכן, נקיים דיון משוב ונחלץ תובנות עיקריות הרלוונטיות להנחיה באופן כללי תוך חיבור לתיאוריה. בתום ההנחיה, עליכם לשלוח דוח מסכם על ההנחיה תוך התייחסות למספר שאלות. את הדוח יש לשלוח אליי למייל לא יאוחר מיום שני בשבוע שלאחר ההנחיה שלכם. את הדוח יש לכתוב לאחר צפייה בהקלטת המפגש, ולאור הנחיות ספציפיות המופיעות במוזל.

שימו לב, מתוך רכיב ההתנסות בהנחיה:

1. תכנון מתווה ההנחיה - 60% מהציון בהתנסות.

2. יישום הערות על המתווה בהנחיה עצמה - 30%.

3. כתיבת דוח מסכם להנחיה - 10%.

במפגשים הראשונים, אעביר ביניכם טבלה לשיבוצים.

מטלה סופית - במסגרת המטלה המסכמת אתם נדרשים לנתח שני אירועים שהתרחשו בקבוצה באמצעות שתי מסגרות תיאורטיות נבחרות מתוך הסילבוס. הנחיות מפורטות למטלה יינתנו בסוף השיעור השני. אורך העבודה - עד שלושה עמודים. על המטלה ניתן יהיה להתחיל לעבוד לאורך הסמסטר. את המטלה הסופית יש להגיש עד ה-26.2.23. ההנחיות מפורטות לעבודה המסכמת כולל פורמט יפורסמו בהמשך.

שעות קבלת מרצה

ימי שני בין 18:00-19:00 בתאום מראש.

מייל: yael.bendavid@idc.ac.il

רשימת קריאה

תאריך	נושא השיעור	קריאת חובה	קריאה מומלצת (רשות)
שיעור 1	מבוא: מהי קבוצה קטנה?	רוזנסור, נ. ונתן, ל. (1997) קבוצה מה? בתוך נ. רוזנסור ול. נתן (עורכים),	וויטאקר, ד. (1985). מאפייני הקבוצה כמדיום לעזרה. בתוך

הנחיית קבוצות –מקראה. ירושלים:
הוצאת מרכז ציפורי לחינוך קהילתי.
החברה למתנ"סים. עמודים 11-30

נ. רזנוסר ול. נתן (עורכים),
הנחיית קבוצות –מקראה.
ירושלים: הוצאת מרכז ציפורי
לחינוך קהילתי. החברה
למתנ"סים. עמודים 31-47

הגדרות, מאפיינים יאלום, א. ולשץ', מ. (2006).
וחוזה קבוצתי.
טיפול קבוצתי תאוריה ומעשה
אור יהודה: כנרת, זמורה, ביתן
דביר. (פרק ראשון, הגורמים
(. הטיפוליים, עמ' 21-38

Stice, J. E. (1987). Using Kolb's
Learning Cycle to Improve
.Student Learning. Engineering
education, 77(5), 291-96.

שעור 2
תכנון יחידת
הנחיה

וויטאקר דורותי (1985), החלטות
הכרחיות ומשימות כאשר מתכננים
קבוצה ומנחים אותה. בתוך רזנוסר, נ.
נתן, ל. (1997). (עורכים). הנחיית
קבוצות -מקראה. ירושלים: הוצאת
מרכז ציפורי לחינוך קהילתי. החברה
למתנ"סים.

ליבסלי ו. ומקנזי. ר. (1983) תפקידים
חברתיים בקבוצת פסיכותרפיה. בתוך
רזנוסר, נ. נתן, ל. (1997). (עורכים).
הנחיית קבוצות -מקראה. ירושלים:
הוצאת מרכז ציפורי לחינוך קהילתי.
החברה למתנ"סים. פרק 11, עמודים
221-238

התנסות
בהנחיית קבוצות

יש לבחור
מהנשאים
הבאים:

שעורים
3-9
תפקידים
בקבוצה

יאלום, א. ולשץ', מ.
(2006). טיפול קבוצתי: תיאוריה
ומעשה. ירושלים: הוצאת כנרת.
(פרק 13).

טכניקות להתערבות מנחה -
סיכום. מתוך מאמר מאת חלי
ברק.

מקנזי. ר. וליבסלי ו. (1983).
מודל התפתחותי. בתוך רזנוסר, נ.
נתן, ל. (1997). (עורכים). הנחיית
קבוצות -מקראה. ירושלים: הוצאת
מרכז ציפורי לחינוך קהילתי. החברה
למתנ"סים. (פרק 9, עמודים
(187-200)

-הזדהות
השלכתית
בקבוצה

-שלבי
התפתחות
קבוצה

Smith, K.K. & Berg, D.N.

תפיסה פרדוקסאלית של דינמיקה
קבוצתית. מתוך: מקראת הנחיית
קבוצות, עמוד 51-74. בעריכת נ.
רוזנסור ול. נתן, הוצאת מרכז ציפורי.
מאמר המקור מ 1987.

Wells, L.J (1997)

קבוצה כשלם: פרספקטיבה

סוציו-אנליטית על יחסים

בין-אישיים וקבוצתיים. מתוך:

מקראת הנחיית קבוצות. עמ'

75-100, בעריכת נ. רוזנסור

-עבודה עם

הכאן ועכשיו

Bennis, W.G & Shepard, H.A

(1997).

-תפקיד מנחה

תיאוריה של התפתחות קבוצה. מתוך:

מקראת הנחיית קבוצות. עמ'

161-186, בעריכת נ. רוזנסור ול. נתן,

הוצאת מרכז ציפורי. מאמר המקור

מ- 1956.

-אנטי גרופ

והתנגדויות

בקבוצה

-פרדוקסים

בקבוצה

יאלום, א. ולשץ', מ. (2006). המטפל:

לעבוד עם הכאן-ועכשיו. בתוך: טיפול

קבוצתי: תיאוריה ומעשה, בהוצאת

כנרת, זמורה-ביתן, דביר ומאגנס,

154-191.

נאוה רוזנסור ולירון נתן, הנחיית

קבוצות, מקראה, המרכז לחינוך

קהילתי ע"ש חיים צפורי, 1997, פרק 14,

עמוד 299, בתוך חלק חמישי "סוגיות

וכלים בתכנון ובהנחיה של קבוצה".

רוטאן ס. ג. וסטון ו. נ. (2004). פרק 3:

דינמיקות קבוצתיות והתפתחות

קבוצות, פסיכותרפיה קבוצתית גישה

פסיכודינאמית- תפקידי המטפל

הקבוצתי, הוצאת אח בע"מ, עמ'

39-69

Nitsun, M. (1991). The anti-

group: Destructive forces in
the group and their
therapeutic potential. *Group
Analysis*, 24, 7-20.

Ben-David, Y., Ickeson, T., & Kaye-
Tzadok, A. (2021). Lost in the
matrix: Dialectical tensions in
facilitating virtual video groups
during COVID-19
pandemic. *Internet
Interventions*, 26, 100445.

Weinberg, H., & Rolnick, A. (2019).
Theory and Practice of Online
Therapy: Internet-delivered
Interventions for Individuals,
Groups, Families, and
Organizations. Routledge

Rioch, N.J (1997) עבודתו של ווילפרד
ביון על קבוצות. מתוך: מקראת
הנחיית קבוצות. עמ' 101-114, בעריכת
נ. רוזנוסר ול. נתן, הוצאת מרכז
ציפורי. מאמר המקור מ-1970